

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 5 maja 1989 r.

w sprawie okresów przechowywania i warunków niszczenia akt spraw sądowych lub przekazywania ich archiwom państwowym.

Na podstawie art. 38 pkt 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. — Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 31, poz. 137 i z 1989 r. Nr 4, poz. 24) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Akta spraw sądowych, zwane dalej „aktami”, dzieli się na akta stanowiące materiały archiwalne zaliczane do kategorii A i akta nie stanowiące takich materiałów, zaliczane do kategorii B.

§ 2. Po upływie okresu przechowywania w sądzie akta kategorii A przekazuje się archiwom państwowym, a akta kategorii B przekazuje się do zniszczenia.

§ 3. 1. Okres przechowywania akt w sądzie liczy się od początku roku kalendarzowego następującego po roku, w którym ukończono czynności sądowe związane z wykonaniem orzeczenia lub zarządzenia kończącego postępowanie w sprawie.

2. Jeżeli nie zachodzi potrzeba wykonywania czynności wymienionych w ust. 1, okres przechowywania akt liczy się od uprawomocnienia się orzeczenia lub zarządzenia.

§ 4. 1. Po zakończeniu postępowania sądowego przewodniczący rozprawy lub posiedzenia zalicza akta do odpowiedniej kategorii i wskazuje okres ich przechowywania.

2. Zaliczenia do kategorii A akt wymienionych w § 9, 12, 15 i 18 dokonuje co 5 lat sędzia wyznaczony do tej czynności przez prezesa sądu.

3. Akta spraw o uznanie i wykonanie orzeczeń sądów zagranicznych oraz ugód zawartych przed takimi sądami kwalifikuje się biorąc pod uwagę przedmiot orzeczenia sądu zagranicznego lub ugody zawartej przed takim sądem.

§ 5. 1. Zarządzenie o przekazaniu akt archiwom państwowym lub do zniszczenia wydaje prezes sądu.

2. Przekazanie akt do zniszczenia następuje po uzyskaniu zezwolenia właściwego archiwum państwowego.

3. Przed przekazaniem akt do zniszczenia prezes sądu powołuje komisję w celu przeprowadzenia czynności związanych z brakowaniem akt. Komisji przewodniczy sędzia.

4. Komisja, o której mowa w ust. 3, może w uzasadnionych wypadkach dokonać zmiany kwalifikacji akt kategorii B na kategorię A lub przedłużyć ustalony pierwotnie czas przechowywania akt kategorii B. Komisja nie może natomiast dokonać zmiany kwalifikacji akt zaliczonych do kategorii A.

§ 6. Akta spraw, w których nie ukończono wszystkich czynności związanych z wykonaniem orzeczenia, nie mogą być przekazane archiwom państwowym lub do zniszczenia.

§ 7. Przepisy paragrafów poprzedzających stosuje się odpowiednio do ksiąg i urządzeń ewidencyjnych spraw sądowych oraz do repertoriów i akt komorniczych.

Rozdział 2

Okresy przechowywania akt spraw karnych

§ 8. 1. Do kategorii A zalicza się akta spraw:

- 1) o przestępstwa wymienione w rozdziałach XIX, z wyjątkiem przestępstw określonych w art. 122—133, XXVI i XXVIII oraz w art. 260, 261, 262 § 2, art. 270—276, 278 i 283—285 Kodeksu karnego,
- 2) o przestępstwa wymienione w art. 46 ust. 1—6, art. 47 ust. 1 i art. 48 ust. 1—4 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym (Dz. U. Nr 29, poz. 154 i z 1982 r. Nr 3, poz. 18),
- 3) o zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości,
- 4) w których wymierzono karę śmierci lub karę 25 lat pozbawienia wolności,

- 5) o odszkodowanie za niesłuszne skazanie lub aresztowanie,
- 6) w których sąd wojewódzki przekazał zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu,
- 7) mających znaczenie wyjątkowe ze względu na materiał zebrany w sprawie lub występujące w niej osoby.

2. Akta nie wymienione w ust. 1 zalicza się do kategorii B.

§ 9. Do kategorii A zalicza się z każdego sądu, poza aktami wymienionymi w § 8 ust. 1, po jednej sprawie typowej z okresu pięcioletniego z każdego rozdziału części szczególnej Kodeksu karnego oraz z ustaw szczególnych.

§ 10. 1. Ustala się następujące okresy przechowywania akt:

- 1) 50 lat — dla akt spraw, w których wymierzono karę śmierci lub karę 25 lat pozbawienia wolności,
- 2) 30 lat — dla akt spraw, w których wymierzono karę pozbawienia wolności powyżej 5 lat,
- 3) 20 lat — dla akt spraw, w których wymierzono karę pozbawienia wolności do lat 5 bez warunkowego zawieszenia jej wykonania,
- 4) 10 lat — dla akt spraw, w których wymierzono karę inną niż wymienione w pkt 1—3, wydano wyrok uniewinniający, umorzono postępowanie, uwolniono od kary lub odstąpiono od jej wymierzenia, warunkowo umorzono postępowanie lub darowano karę, oraz dla akt postępowania wykonawczego,
- 5) 3 lata — dla akt spraw nie wymienionych w pkt 1—4.

2. Akta nie mogą być przekazane do zniszczenia przed ustaniem karalności przestępstwa, o które toczyło się postępowanie.

Rozdział 3

Okresy przechowywania akt spraw cywilnych

§ 11. 1. Do kategorii A zalicza się akta spraw:

- 1) o osobiste prawa autorskie i wynalazcze,
- 2) z zakresu prawa osobowego dotyczących spraw o uznanie za zmarłego, o stwierdzenie zgonu, o ubezwłasnowolnienie,
- 3) w których sąd wojewódzki przekazał zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu,
- 4) mających znaczenie wyjątkowe ze względu na materiał zebrany w sprawie lub występujące w niej osoby.

2. Akta nie wymienione w ust. 1 zalicza się do kategorii B.

§ 12. Do kategorii A zalicza się z każdego sądu, poza aktami wymienionymi w § 11 ust. 1, po jednej sprawie typowej z okresu pięcioletniego z każdego rodzaju spraw przewidzianych w wykazie symboli spraw cywilnych.

§ 13. 1. Przez okres 50 lat przechowuje się akta spraw:

- 1) z zakresu prawa osobowego dotyczących spraw o uznanie za zmarłego, o stwierdzenie zgonu, o ubezwłasnowolnienie,
- 2) z zakresu prawa spadkowego, z tym że o dział spadku tylko gdy obejmował nieruchomość,
- 3) z zakresu prawa rzeczowego dotyczących prawa własności nieruchomości, wydania nieruchomości, o zasiedzenie nieruchomości i zniesienie współwłasności nieruchomości, rozgraniczenia, użytkowania wieczystego z wyjątkiem roszczeń wymienionych w art. 243 Kodeksu cywilnego, praw rzeczowych ograniczonych,
- 4) o podział majątku wspólnego obejmującego prawo własności nieruchomości,
- 5) o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym,
- 6) egzekucji z nieruchomości.

2. Przez okres 30 lat przechowuje się akta spraw:

- 1) o prawa niemajątkowe, z wyjątkiem akt spraw wymienionych w ust. 1 pkt 1,
- 2) o rentę,
- 3) o rozstrzyganie sporów z zakresu przepisów o przedsiębiorstwach państwowych i samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego,
- 4) rejestrowych,
- 5) upadłościowych,
- 6) o dział spadku lub zniesienie współwłasności, z wyjątkiem spraw wymienionych w ust. 1 pkt 2 i 3,
- 7) o podział majątku wspólnego, z wyjątkiem spraw wymienionych w ust. 1 pkt 4.

3. Przez okres 10 lat przechowuje się akta spraw cywilnych nie wymienionych w ust. 1 i 2.

Rozdział 4

Okresy przechowywania akt spraw rozpoznawanych w sądach rodzinnych

§ 14. 1. Do kategorii A zalicza się akta spraw:

- 1) o unieważnienie małżeństwa, o ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa, o przysposobienie, o rozwiązanie przysposobienia, o ustalenie ojcostwa, o zaprzeczenie ojcostwa, o zaprzeczenie macierzyństwa, o uznanie dziecka, o unieważnienie uznania dziecka, o nadanie nazwiska, o ustalenie treści aktu urodzenia dziecka nieznanymi rodziców, o sporządzenie nowego aktu urodzenia dziecka na podstawie orzeczenia sądu opiekuńczego w razie przysposobienia przez małżonków w trybie art. 121 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego,
- 2) w których sąd wojewódzki przekazał zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu,
- 3) mających znaczenie wyjątkowe ze względu na materiał zebrany w sprawie lub występujące w niej osoby.

2. Akta nie wymienione w ust. 1 zalicza się do kategorii B.

§ 15. Do kategorii A zalicza się z każdego sądu, poza aktami wymienionymi w § 14 ust. 1, po jednej sprawie typowej z okresu pięcioletniego z każdego rodzaju spraw przewidzianych w wykazie symboli spraw cywilnych rozpoznawanych w sądach rodzinnych oraz z zakresu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

§ 16. 1. Przez okres 50 lat przechowuje się akta spraw:

- 1) wymienionych w § 14 ust. 1 pkt 1,
- 2) z zakresu stosunków majątkowych między małżonkami, a także spraw o rozwód, w których dokonano podziału majątku wspólnego obejmującego nieruchomości.

2. Przez 30 lat przechowuje się akta spraw:

- 1) o rozwód,
- 2) dotyczące alimentów,
- 3) z zakresu opieki i kurateli,
- 4) z zakresu czynności przekraczających zwykły zarząd majątkiem osoby podlegającej władzy rodzicielskiej.

3. Przez okres 10 lat przechowuje się akta spraw rozpoznawanych w sądach rodzinnych, nie wymienionych w ust. 1 i 2.

Rozdział 5

Okresy przechowywania akt spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych

§ 17. 1. Do kategorii A zalicza się akta spraw:

- 1) w których sąd pracy i ubezpieczeń społecznych przekazał zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu,
- 2) mających znaczenie wyjątkowe ze względu na materiał zebrany w sprawie lub występujące w niej osoby.

2. Akta nie wymienione w ust. 1 zalicza się do kategorii B.

§ 18. Do kategorii A zalicza się z każdego sądu, poza aktami wymienionymi w § 17 ust. 1, po jednej sprawie typowej z okresu pięcioletniego z każdego rodzaju spraw przewidzianych w wykazie symboli spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych.

§ 19. 1. Przez okres 30 lat przechowuje się akta spraw dotyczących emerytur i rent.

2. Przez okres 10 lat przechowuje się akta spraw nie wymienionych w ust. 1.

Rozdział 6

Okresy przechowywania ksiąg i urządzeń ewidencyjnych w sprawach sądowych oraz repertoriów i akt komorniczych

§ 20. 1. Do kategorii A zalicza się repertoria, wykazy, kartoteki i skorowidze akt sądowych oraz repertoria komornicze.

2. Do kategorii B zalicza się akta komornicze, zbiory wokand, terminarze i inne pomocnicze urządzenia ewidencyjne dotyczące biurowości w sprawach sądowych i komorniczych.

§ 21. 1. Przez okres 50 lat przechowuje się księgi i urządzenia ewidencyjne, o których mowa w § 20 ust. 1.

2. Przez okres 10 lat przechowuje się akta komornicze.

3. Przez okres 3 lat przechowuje się urządzenia ewidencyjne nie wymienione w ust. 1.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 22. Akta spraw zakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia kwalifikuje się według przepisów dotychczasowych, chyba że przepisy poniższe stanowią inaczej.

§ 23. 1. Akta spraw o przestępstwo z art. 275 Kodeksu karnego oraz o przestępstwa wymienione w § 8 ust. 1 pkt 2, w których postępowanie sądowe zakończone zostało przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, kwalifikuje się ponownie i zalicza do kategorii A, chyba że zostały zaliczone do tej kategorii na podstawie przepisów dotychczasowych.

2. Akta spraw o przestępstwa wymienione w art. 1 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 kwietnia 1955 r. o przekazaniu sądom powszechnym dotychczasowej właściwości sądów wojskowych w sprawach karnych osób cywilnych, funkcjonariuszów organów bezpieczeństwa publicznego, Milicji Obywatelskiej i Służby Więziennej (Dz. U. Nr 15, poz. 83) zalicza się do kategorii A, chyba że zostały zaliczone do tej kategorii na podstawie przepisów dotychczasowych.

3. Akta spraw należących do właściwości sądów pracy utworzonych w sądach rejonowych, w których postępowanie sądowe zakończone zostało przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, kwalifikuje się ponownie według zasad określonych w rozdziale 5, chyba że dotychczasowa kwalifikacja odpowiada tym zasadom.

§ 24. Traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 grudnia 1975 r. w sprawie okresów przechowywania i warunków niszczenia akt spraw sądowych lub przekazywania ich archiwom państwowym (Dz. U. Nr 43, poz. 220).

§ 25. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 1 miesiąca od dnia ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *L. Balcer*